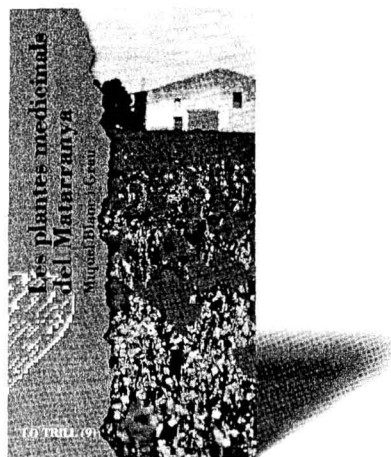

Les plantes medicinals del Matarranya

Miquel Blanc i Grau

Pròleg de Lluís de Torres

Espuny

Associació Cultural del Matarranya (Lo Trill, 9)

Calaceit, 2003

147 pàgines.

“Fins al desenvolupament de la indústria química a Alemanya a la segona meitat del segle XIX, les “plantetes” eren els únics laboratoris (deixant de banda els dels alquimistes) que podien oferir un ample ventall de matèries químiques que l'empirisme de molts anys havia anat aplicant a diversos mals”.

Són paraules que trobem al pròleg del llibre i que hem de reconèixer com a ben certes. Des que el món és món els humans hem somiat amb una possible immortalitat, amb la joventut eterna. Llegendes i contalles sovint ens en parlen. Desigs mai no complerts, somnis vans. Ja que no podem aconseguir-ho hem volgut almenys, i de forma ben lícita, alleugerir les nostres dolences, guarir-nos les malalties. I durant molt de temps, segles, gairebé l'únic recurs al nostre abast han estat les plantes, les virtuts curatives de les quals hem anat descobrint a poc a poc. En realitat,

hom podria pensar, no sense raó, que estan en la base de la moderna indústria farmacèutica; molts específics actuals són, en realitat, concentrats i barrejats dels principals actius que hi trobem.

Així doncs, si aquesta afirmació és certa, es fa difícil parlar de dos móns oposats, remeis tradicionals o “naturals” i medicina moderna. Potser fora millor dir que ambdós es complementen, potser en afeccions lleugeres les infusions de l'àvia resulten, per dir-ho d'alguna manera, menys agressives; caldria parlar-ne. Tanmateix, i fantasiejant una mica, a molts la possibilitat de guarició amb plantes pot semblar-los quelcom estrany, inquietant, que ens fa recular a segles passats i ens parla de ritus oblidats, de superstició, fins i tot de bruixeria, qui ho sap. Aquestes són qüestions que podrien dur-nos molt lluny, estudis més adequats per a antropòlegs i etnògrafs.

I això és el que, en paraules del prologuista, fa l'autor, diu que fa etnografia desinteressada. És possible. Certament Miquel Blanc ha recollit en aquest bell llibret tot un llistat de plantes amb les seves corresponents utilitats, la qual cosa és d'agrair en un moment en que, davant de la més petita afecció, acudim

al metge i fem cap a la farmàcia.

Què dir-ne doncs del llibre? Bon paper, bones il·lustracions i impressió acurada, se'ns dona en aquestes pàgines el nom de cadascuna de les plantes que hi són recollides i els possibles sinònims, els nom llatí i el nom castellà, la descripció (llocs on podem trobar-la, forma de tiges, fulles, color de les flors...), els seus usos terapèutics o propietats i la composició química. En total i seguint l'ordre alfabètic, de l'aborcer a la xicòria, cent vint-i-dues espècies.

L'obra es completa amb un mapa de la comarca i algunes fórmules o receptes, entre les quals la del licor de beatamaria, tan popular entre nosaltres. Ben segur que molts ho agrairan.

Neus Pallarès Casals

Homenots del Sud. Segona sèrie

Xavier Garcia
Arola Editors
Tarragona, 2004
302 pàgines.

No és el primer cop que, en aquesta secció, ens ocupem d'un llibre firmat per Xavier Garcia. No és el primer i esperem que no sigui l'últim, les obres s'ho valen i aquest vilanoví, enamorat de les terres de l'Ebre, s'ho mereix. Són anys de recórrer aquest el nostre sud i establir coneixença amb les seves gentes, de copsar el seu tarannà, la seva manera de fer, d'entendre la vida. Fruit de això, tot un seguit d'entrevistes que aparegueren fa uns quants anys, recollides en un llibre que comentarem al seu dia, "Homenots del sud". Si no ho recordem malament, El Mèdol fou llavors l'editorial. Ara, i amb el segell d'Arola, ens arriba aquesta segona sèrie, nous personatges, entrevistes publicades a les pàgines de l'edició tarragonina de "El Punt". Els contactes, la curiositat d'en Xavier continuen, i amb ells, d'alguna manera, potser es produeixi la descoberta per part de molts d'uns indrets i unes persones que també són Catalunya. I de quina manera!

Homes i dones (si bé de

dones com en l'anterior ocasió molt poquetes Xavier, disculpa'm si et faig aquest petit retret). Homes i dones, tota una societat. Homes profundament arrelats al poble, com "Lo Canallero", ja desaparegut, músics com l'Artur Gaya... potser a alguns el nom no us digui res, però els dubtes s'esvaniran en dir-vos que es tracta del popularíssim Quico el Célio, l'home que, juntament amb els seus companys, ha dut arreu el so de l'Ebre... escriptors com Andreu Carranza o editors com Joan Grijalbo, historiadors de la talla intel·lectual de Josep Sánchez Cervelló o Josep Termes, artistes com Jesús Pedrola, impulsor a la nostra Terra Alta de projectes de tanta envergadura com l'Abecedari de la Llibertat o Art al Ras, el farmacèutic Joaquim Ferràs, l'home que, en nom de tot un poble, anà a retrobar Picasso... Realment entre tants noms es fa difícil destacar-ne uns quants, menys encara un de sol; en fer-ho sabem que és de totes passades injust. Tanmateix, permeteu-m'ho, un d'aquests "homenots" és el nostre president, en Kildo Carreté. Els que fullegeu la nostra publicació, els que la rebeu cada sis mesos, els que la llegiu, potser en algun moment haureu sentit un certa curiositat. Doncs bé,

ara, amb aquest llibre d'en Xavier Garcia, la podeu satisfer a pler: Kildo Carreté, empeltat dels Ports de Tortosa-Beseit.

El temps passa, fa ja anys que començaren a publicar-se aquestes entrevistes. De llavors ençà, malauradament, molts d'aquests personatges ens han deixat per sempre. Entre ells, Joan Perucho. Al seu nom no cal afegir-hi res més. Nascut ben lluny, a Barcelona, les nostres terres, durant els anys que exercí la judicatura a Gandesa, el marcaren amb força. Un impacte ben evident que es fa sentir en la seva obra; avui ocupa amb tots els honors un lloc entre aquests "homenots", un lloc destacat. Nostre i ben nostre. Com tots els altres. A molts la vida, les circumstàncies, els han dut lluny d'ací, però tots ells estimen i recorden aquestes comarques ebrenques. És la constant que uneix, que aglutina tots els entrevistats; llegiu aquestes pàgines, escolteu-los parlar. Passareu una bona estona, us ho asseguro.

Neus Pallarès Casals